

De totstandkoming van De vertaling van 'El señor de las llanuras'

Door Imke Zuidema, vertaalster van *De zwarte legende van de familie Mencía*

Van vertalers heeft de gemiddelde Nederlander vermoedelijk een nogal vertekend beeld. Bij een vertaler denkt men aan een kluizenaar op een stoffig zolderkamertje, een wereldvreemde figuur die zich met niets anders bezighoudt dan met lettertjes. Laat ik u uit de droom helpen. We leven niet meer in de monnikentijd. Vertalers staan midden in het leven en hebben een heel netwerk van mensen van verschillende pluimage om zich heen. Zou dat niet zo zijn, dan waren ze niet in staat zich in te leven in de teksten van verschillende auteurs. Een ding moet ik toegeven: toen mijn medevertaalster (Marjan Meijer) en ik vlak voor de deadline zaten van 'El señor de las llanuras' van de Spaanse schrijver Javier Yanes, hebben we onszelf inderdaad dagenlang opgesloten om de tekst zo goed mogelijk te kunnen afleveren.

In april 2009 kregen we van Karakter Uitgevers de opdracht om dit boek te vertalen. Natuurlijk hebben we, zoals elke vertaler netjes doet, een strak tijdschema gemaakt om uit te komen op een maand redigeerwerk. Omdat we precies vijf maanden kregen om het werk voor elkaar te krijgen, zijn we na intensieve lezing van het boek, meteen in volle vaart gestart. Al met al hebben we het gered binnen die tijdsspanne en begonnen we al vertalend het boek steeds leuker te vinden.

Javier Yanes, de auteur van dit boek, is bioloog en dat laat hij in de tekst af en toe wel merken. Wij hadden ons nooit zo beziggehouden met uilenballen, maar ineens werden we met die dingen geconfronteerd. Verder is Javier (uiteraard) goed op de hoogte van de Spaanse geschiedenis en van die van Kenia. De geschiedenis van Spanje was ons genoeg bekend, maar van Keniaanse perikelen in het verleden wisten we niet zo veel. Dat betekende intensief speurwerk op internet. Dat gold ook voor het hoofdstuk dat in nazi-Oostenrijk speelt. Gelukkig was er die heel oude vriend die ons uitgebreid kon vertellen over alles wat met de Tweede Wereldoorlog te maken had. Voor citaten uit diverse literaire werken (Heine, Alexander

Dumas fils) was de bibliotheek een uitkomst en voor Vergilius stond een andere, klassiek geschoolde vriend klaar. Voor de vertaling van een aantal gedichten hebben we de hispanist Erik Coenen geraadpleegd en voor alle mythologische verwijzingen surfden we weer over het internet.

Er speelde nog iets anders. Het motto van vertalers is: vertalen wat er staat. Nu is Javier Yanes nogal gecharmeerd van metaforen. Zo hier en daar een metafoortje in het verhaal, daar schrikt een beetje vertaler niet van terug. Maar dit verhaal was ervan vergeven, af en toe gingen de vergelijkingen die hij hanteerde wel heel ver. We moesten hierdoor wel keuzes maken, laten we het staan, hoe laten we het staan, hoe blijven we zo dicht mogelijk bij de originele tekst zonder de Nederlandse lezer te laten stuiteren en ga zo maar door. Ik denk dat we tot een goed compromis zijn gekomen. Volgens onze proeflezers las de tekst vlot en kwamen ze niet voor extreme verrassingen te staan.

Verder konden we voor al onze twijfels die te maken hadden met de Spaanse tekst bij Javier zelf terecht. Het mailcontact met hem was intensief, we vroegen ons soms af of iets nu wel of niet een metafoor was en dan bood hij altijd uitkomst.

En daar was dan het boek *De zwarte legende van de familie Mencía*. Begin maart kregen we zomaar elk drie boeken bij de post. En het ziet er fantastisch uit. En nu wordt het echt spannend. We hopen natuurlijk dat het boek van het publiek de aandacht krijgt die het verdient en dat de lezers net zo genieten van het verhaal als wij.

